

Urząd Gminy Zbrostawice Deklaracja CEEB / Zakup węgla

<http://www.zbrostawice.pl/main/aktualnosci/Susza-jak-ograniczyc-zuzycie-wody-w-rolnictwie/idn:2795/printpdf>

Aktualności

01/VIII

kategoria:

Aktualności

Aby skutecznie przeciwdziałać skutkom suszy wszyscy musimy mieć świadomość, jak ważna jest WODA.

Zasoby wody są ograniczone, a zmiany klimatu będą powodowały, iż jej dostępność będzie jeszcze mniejsza. Stąd tak istotne jest racjonalne korzystanie z dostępnych zasobów. Każdy z nas może przyczynić się do zmniejszenia ryzyka skutków suszy. Wiele inspirujących działań, o tematyce suszowej, a także informacji o najnowszych danych suszowych znajdą Państwo na stronie: www.stopsuszy.pl

W ostatnich latach zmienił się wygląd wsi, zniknęły miedze, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, rowy, niewielkie lasy, które niegdyś pomagały kumulować wilgoć. Obecnie w krajobrazie rolniczym przeważa monokultura, nad polami bez przeszkód wieje wiatr, powodując erozję i wysuszenie gleby. Rolnictwo użytkuje ok. 60% powierzchni zlewni (łącznie z uprawami leśnymi - 90%), a gospodarowanie nią ma kluczowe znaczenie dla ochrony wód. Gospodarstwo rolne w systemie rolnictwa zrównoważonego jest traktowane nie tylko jako przedsiębiorstwo produkcyjne, ale również jako część otaczającego go ekosystemu, z którym jest ściśle związane.

Przykładem dobrych praktyk w zakresie ochrony wody jest zwiększenie ilości i czasu retencji wód na

gruntach rolnych poprzez tworzenie zadrzewień śródpolnych, pasów buforowych, które zwiększają wilgotność powietrza i obniżają temperaturę powietrza oraz oczyszczają i zatrzymują wodę w glebie, spowalniając też spływ powierzchniowy. Dodatkowo bariery z koron drzew hamują prędkość wiatru, przez co obniżają straty wody wskutek parowania z gleby i roślin. Bariery takie ograniczają także zimowe wywiewanie śniegu z pól, poprawiając wiosenne nawodnienie gleb wodami roztopowymi. Hamując wiatr, zadrzewienia ograniczają także rozwiewanie mgieł i zwiększają opad rosy. Woda wytranspirowana przez zadrzewienie pozostaje w obiegu, krąży w krajobrazie między glebą, roślinami a atmosferą. Zwiększa wilgotność powietrza, dzięki czemu w znacznej części jest zwracana do gleby w postaci rosy lub opadów atmosferycznych.

Ważnym działaniem w zakresie zapobiegania suszy jest też wzbogacanie gleby w próchnicę. Związki próchniczne mają wysoką pojemność wodną. W stosunku do swojej wagi mogą one zatrzymać 3-5-krotnie więcej wody w formie dostępnej dla roślin. Wzbogacaniu gleby w próchnicę sprzyja także płodozmian, z wprowadzaniem międzyplonów i pozostawianiem znacznych ilości resztek organicznych. To samo dotyczy także pozostawiania resztek słomy na polu – ich rozkład można przyspieszyć przez wprowadzenie mikroorganizmów glebowych. Innymi działaniami są:

- ▶ Uprawa bezorkowa - brak orki, oznacza brak odwracania warstwy powierzchniowej gleby, co powoduje, że taki sposób uprawy zmniejsza parowanie wody z gleby,
- ▶ Zastosowanie wczesnego wysiewu - może zwiększyć poziom pokrywy roślinnej nawet o 25%,
- ▶ Odpowiednie zaopatrzenie roślin w składniki nawozowe oraz optymalizacja odczynu gleby,
- ▶ Zwiększenie udziału Trwałych Użytków Zielonych w ogólnym areale terenów rolniczych - są to łąki i pastwiska pokryte na stałe roślinnością (w odróżnieniu od gruntów ornyczych, które najczęściej pozostawia się bez pokrywy roślinnej po sezonie wegetacyjnym roślin uprawnych), zapewniają dobre warunki do magazynowania wody w glebie, spowalniają spływ powierzchniowy i umożliwiają większą infiltrację wody,
- ▶ Dostosowanie orki do morfologii terenu, tak aby tworzyć redliny w poprzek pochyłości terenu.

Zabiegi ograniczające bezproduktywne zużycie wody zgromadzonej w glebie (ograniczenie strat na parowanie)

Podczas wegetacji roślin bardzo istotną kwestią jest utrzymywanie wilgoci w glebie. Z punktu widzenia rolnictwa, każde parowanie z powierzchni gleby można uznać za stratę i każde ograniczenie parowania uznawane jest za oszczędność i ograniczenie zużycia. Przykładami dla ograniczenia strat wody na skutek parowania są:

- ▶ Stosowanie nawozów naturalnych, szczególnie obornika. Zakwaszenie gleb, jednostronne nawożenie (głównie azotem), czy niedobór wody przyczyniają się do spadku urodzajności gleby. Zastosowanie obornika powoduje zatrzymanie większej ilości wody w przeciwieństwie do nawożenia przez granulaty, które po wystąpieniu deszczu nawalnego powodują ich spływ na niżej położone tereny.
- ▶ Stosowanie międzyplonów. Stosowanie tej metody przyczynia się do zrównoważonego zużywania składników mineralnych.

- ▶ Mulcz z resztek poźniwnych czy też roślin poplonowych. Jako mulczu używa się np. słomy, nieprzyoranych międzyplonów, skoszonej trawy lub niekwitnących chwastów. Metoda ta możliwa jest do zastosowania również na niewielkich uprawach, jak też przydomowych ogródkach, czy terenach rekreacyjnych
- ▶ Przyorywanie słomy – zabieg ten wykonywany jest w celu pozyskania naturalnego nawozu, wzbogacając glebę w próchnicę, gdyż jest ważnym źródłem węgla powracającego do gleby.

Wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych.

Istotne jest, aby istniejące urządzenia melioracji wodnych, które mają funkcję odwadniającą, przebudowywać na nawadniająco-odwadniające oraz takie rozwiązania stosować przy budowie nowych.

Dotychczas melioracje kojarzyły się głównie z odwadnianiem terenów uprawnych. Na skutek takich działań uległa zmniejszeniu naturalna zdolność retencyjna zlewni, a jednocześnie usprawnione zostały drogi odpływu, co powoduje, że wody opadowe i roztopowe odprowadzane są szybko do rzeki. Dlatego też celowe jest retencjonowanie oraz spowalnianie odpływu wód, zarówno z punktu widzenia ochrony przed powodzią, jak i przed suszą.

W czasach, kiedy grozi nam kryzys wodny warto zadbać o melioracje, które mogą być wykorzystywane także do retencjonowania wód za pomocą piętrzenia, zatrzymywania wody w rowach, hamowania odpływu wody z obiektów drenarskich i przechwytywania wód opadowych lub roztopowych. To zadanie trudne dla pojedynczego właściciela gruntów, dlatego też warto aby rolnicy dołączali do istniejących spółek wodnych oraz związku spółek wodnych, a w przypadku ich braku utworzyli je.

W obliczu zmian klimatu niezwykle istotna jest taka inicjatywa obywatelska i wzięcie odpowiedzialności za dobro wspólne jakim jest woda. Należy dostosować także dobór uprawy roślin o odpowiednich potrzebach wodnych do dostępnych zasobów w danym regionie. Ważne jest aby rolnicy potrafili się porozumieć w tych kwestiach, aby sąsiednie pola mogły być nawadniane i uprawiane efektywnie oraz aby poziom piętrzenia nie stanowił kwestii spornej między rolnikami uprawiającymi różne rośliny. Istotne jest zachowanie odpowiedniej struktury użytkowania zlewni, która polepszałaby bilans wodny. Nie będzie to możliwe bez udziału Ośrodków Doradztwa Rolniczego i odpowiedniej edukacji na temat gospodarki wodnej.

Oszczędzanie wody stało się koniecznością.

Redagował: Piotr Jędrzejczyk